

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Гледи уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

ОЧАЈНА УСАМЉЕНОСТ

II.

Данашња усамљеност централног блока долази од губитка права на назив борца. Неутралне државе ограничиле су данас цело своје општење са Немачком искључиво на ублажавање ратних тегоба и на погађање око својих потреба, где важи начело: дајем ти да ми даш. То видимо чак и код народоправне посве независне Швајцарске. Према те границе међусобног саобраћаја готово се нигде не прелази. Централни блок није у стању данас, ни највећим напрезањем, ни највећим новчаним жртвама и уступцима да поправи скоро убиствено опадање курса својих хартија. Сем тога, сва су посланства Немачке и њених саучесника у неутралним земљама под строгим надзором, док су савезничка остала и даље у пређашњим односима и правима. Из неких неутралних земаља су централни заступници били чак и уклоњени (Грчка, Бразилија.)

Ако овакав положај некоме од нас не изгледа сасвим вероватан, њега упућујемо на факт да српске новчане вредности у самим централним земљама имају већу цену него њихове сопствене, а о неутралним пијацама и да не говоримо. Сем тога, рекриминације са стране неутралаца упућене централном блоку безбројне су (не узимајући у обзир потопљивања), док је Споразум до сад добио свега једну једину преставку од стране Шведске, те је она била упућена и другој зараданој страни.

Према свему изложеном излази, да о »преговорима« за мир не може бити ни помена. Може само о понудама и претресању тих понуда. Немачка и њени саучесници изгубили су право на преговоре; њима се може само диктирати мир.

Данашња споразумевања личе на она која се воде са оним родопским разбојницима, који су одвели неког богатог или угледнијег странца у планину и траже откуп за њега.

Откуп се мора дати ако се хоће да спасе живот заробљеника, али после извесног времена, можда тек после неколико година, видимо мртва тела тих истих разбојника како секласте у ваздуху.

Међутим, чиниће се један изузетак. Ако ти народи, освећени, збацивањем злочинаца са положаја, осуде њихове поступке, те тиме себе уздигну у ред бораца; онда ће се са њима преговарати, разуме се према постигнутим ратним резултатима. Пре тога никако. Донде они остају у очима целог света бесчасни разбојници, и ништа више.

Овакав поступак целог дипломатског реда према централном блоку има и свога практичног разлога, и то, у бесциљној међусобној обвези зарађених страна. Ко ће се смести »обвезати« некоме ко обвезе не верма? Разбојник нуди мир. Шта је мир? Уговор. Шта је уговор? Потписани докуменат. Шта је докуменат? Парче хартије, вели разбојник. Дакле?

У овоме је уједно разлог, зашто се од почетка рата нико не придружује Немачкој и њеним друговима. Сваки избегава име саучесника. Осуда историје је страшна и увек је имала страшних реалних последица. Први пут се дешава, да се најважнији споразум, онај на којем почива равнотежа света, оглашава за парче хартије. Истина, и раније смо чули за афоризам, да уговори постоје за то, да се газе. То је чињено, али се није безочно признавало, и нови уговор је увек садржавао основу првог, повређеног, и садржавао је обично и казну (оштету).

Сила је увек била пролазна, а насиље још пролазније. Али она, парчета хартије остају и даље, јер на њима почива свет, од њих живе државе; она су им творци.

Ето, због тога се није нико више придружио централном блоку, нити ће више, јер нико неће хтети да се назове лудаком и да своју егзистенцију, која почи-

ва баш на таквим парчетима хартије, прода Немачкој за једну чинију сочива.

Немачка се све више усамљује. Из многих знакова видимо почетке распада. Бугарска, а нарочито Турска и Аустрија, дале би две бабине паре, да могу изаћи из кола у које су се ухватиле за једну. Агара ће ускоро одлучити у пустињу, напуштајући и своје јединиче, Исмајла. Али неће наћи анђела спаситеља, јер у срцу не гаји Бога, већ сотону, као што признаје један немачки свештеник.

Историја се понавља...

ЗВЕЗДИЦЕ

Један наш благајник предао је, приликом једне исплате Финансијској Делегацији, и неколико динара, који су били почадили. Делегација му није хтела да прими те динаре, јер их, као почадиле, сматра за своје, који су расходовани.

У држави Канзасу, у Америци, грађани су отворили упис за скупљање једног милиона долара који ће се исплатити ономе, који убије Кајзера, на ма које народности он био. 50 грађана из вароши Милване већ су уписали сваки по 50 долара.

Гаргантуа

КРАТКЕ ДЕПЕШЕ

Париз. — Враћајући се из Лориана у Париз, председник Републике сазнао је, да је варош Бар ле Дик јако страдала приликом последњег бомбардовања немачких авиона. Председник је одмах отишао тамо, и са женом провео цео дан, указујући помоћ раницима.

Базел. — У страху од савезничких авиона, у Штутгарту и у Вилхелмсхафену, предузете су све мере предострожности. Музеји су испражњени и топови намештени на крајевима оба дворца.

ВЕСТИ ИЗ СРБИЈЕ

Крф, 19 септ.

Раније објављене вести о рекрутовању у Србији потврђују се сада са свих страна. Сем сведочанстава странаца то је сада утврђено исказима бегунаца и бугарских војника, заробљеника на солунском фронту као и добивеним извештајима из Србије.

Сад је пак тај факт потврђен и од стране самих Бугара. Тако су

они пропустили једну поштанску карту из Прокупља на адресу нашег војника Николу Петровића. У карти се јавља да је брат Николин узет у војску и да се налази у четвртом етапном пуку, четвртој етапној чети, четврте православне дивизије територијалне бугарске војске.

БИВША ОПАСНОСТ

Рим, 24 септ.

Јављају из поузданог извора да је италијанска поморска комисија поднела влади извештај о средствима, како се трговачке лађе могу осигурати од мина и торпедовања.

У извештају се каже да је то питање решено и изражава се нада, да ће се, од сада за шест месеца, цела италијанска флота играти са сумаренским нападима.

ПАТЊЕ ЗАРОБЉЕНИКА

Крф, 21 септ.

Према вестима из сигурних извора, које бугарска влада неће моћи демантовати, стање наших заробљеника у Бугарској, како у погледу хране, тако и у погледу одеће истински, најгрозније је. Храна, која је сведена на минимум, прави је отров по каквоћи. Одело, које је заробљеницима одузето још у почетку, замењено је ритама које још и данас заробљеници носе. Постоји

опасност да ће се моргалитет код наших заробљеника, услед рђавих хигијенских услова и других узрока, као и због зиме, повећати више него лањске зиме. (Пресбиоро.)

НА ПРАЗНЕ ПРИЧЕ

Лондон, 24 септ.

»Тајмс« пише о аустријском одговору на папину ноту:

»Аустрија не може тердити да је изненађена ратом зато што ју је Србија два пута тукла својом сопственом снагом и што је она спасена захваљујући само помоћи Немачке и Турске. Томе има других узрока, а не неспремности. А ево како стоји са њеном жељом за рат: 1914 године она је с предумишљањем наметнула рат, тиме што је упутила Србији захтеве, који се не могу усвојити. Кад се мир могао очувати малим уступцима, она је одбила да их учини, покоравајући се наредбама из Берлина.

Сви ми желимо разоружање, арбитражу и друге пацифистичке пројекте. Али ми нисмо толико прости, да верујемо, да њихово садашње остварење може бити једини услов за мир.

»Морнинг Пост« пише о истој ствари: »Ако је Аустрија готова да усвоји данас наше услове за мир, она ће већ сутра морати да порекне. Она је вазал Немачке и она не може ни потписивати мир ни до бити победу«.

РАД ЦРВЕНОГ КРСТА

Ових дана састала се у Женеви конференција делегата Црвеног Крста из неутралних европских држава. Под руководством Интернационалног Комитета Црвеног Крста, конференција је проучавала услове за побољшање живота, на првом месту ратних заробљеника, за тим грађана интернираних и расељених, и на послетку свих становника у окупираним земљама. Конференцију сачињавају сви чланови Интернационалног Комитета и делегати Црвеног Крста из Данске, Шпаније, Холандије, Норвешке, Шведске и Швајцарске.

С обзиром на досадашње искуство и на све остале околности економске и политичке, конференција је после дугог претресања целокупног овог питања донела одлуке, чија ће се садржина доставити одборима Црвеног Крста у свима државама и владама

дотичних држава. У овим одлукама изражене су ове жеље и ови захтеви:

Конференција тражи, да на свима местима, где неутрални одбори Црвеног Крста не могу да изведу потпун надзор, владе неутралних држава и представници зарађених страна имају у амбасадама и легацијама потребан број делегата. Ови делегати да буду слободно изабрани од њихових влада и да имају искључиву дужност да се старају о интересима заробљеника. Њима да се допусти једним генералним овлашћењем, да посећују заробљенике у свима местима, нарочито у логорима и на радовима на војиној зони. Узајамна права међу зарађеним странама, да се у овом погледу изведу потпуно.

Конференција изражава жељу, да буду што чешћи прегледи од стране лекарских комисија, које имају дужност

